Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація „Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 242. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 10-го ГРУДНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, DECEMBER 10, 1976 No. 242. VOL. LXXXIII

МОСКВА І САТЕЛІТИ НЕ ДОДЕРЖУЮТЬСЯ ПОСТАНОВ ЩОДО ЛЮДСЬКИХ ПРАВ — СТВЕРДЖУЄ ПРЕЗ. ФОРД

Вашінгтон. — В середу, 8-го грудня, президент Джеральд Форд оприлюднив 187-сторінковий звіт, в якому твердить, що хоча від часу підписання Гельсінкської Декларації в 1975-му році поліпшилася співпраця між Сходом і Заходом в ділянках науки та технології, то комуністичні держави мало зробили в справі введення в життя тих постанов, які стосуються вільнішого обміну людьми, ідеями та інформаціями. Звіт президента Форда був викликаний фактом, що минулого вересня створено Комісію Конгресу, до якої також входять представники виконавчої частини уряду, яка має наглядати за порушенням постанов Гельсінкської Декларації.

У цьому звіті президент Форд зазначив, що його уряд кількакратно звертався до Москви і її сателітів, закликаючи їх додержуватися вповні „третьої групи" постанов Декларації, тобто постанов в справі пошанування людських прав, але без надто великих успіхів. Президент признав, що СССР і Мадярщина таки дещо зменшили оплати на візи для осіб, які бажають еміґрувати, як рівнож зазначив, що збільшилася дещо кількість совєтських громадян, які одержали дозвіл „приєднатися до їхніх родин в ЗСА", зокрема виїхало з СССР більше вірменів, а також Москва почала передавати на Захід більше економічної статистики та допомагає американським бизнесменам і промисловцям з інших західніх країн, які хочуть нав'язати торговельні зв'язки з СССР. Але в той самий час Москва і її сателіти продовжують обмежувати можливості виїзду та приїзду до Совєтського Союзу, далі гостро контролюють всі аспекти туризму, продовжують заглушувати передачі „Радіо Свобода" і „Радіо Вільна Европа", далі встановлюють обмеження на подорожування закордонним журналістам тощо. Президент Форд рівнож зазначив, що трапляються випадки вбиття осіб, які стараються втекти на Захід, і натаврував комуністичні держави за те, що не дозволили американській Комісії, яка наглядає за порушенням Гельсінкської Декларації, прибути на перевірку. Таким чином, Комісія могла відвідати тільки західньоевропейські держави і Юґославію.

Хоча у своєму звіті Президент твердив, що ЗСА підготовляються до Конференції для справ безпеки і співробітництва в Европі, яка має відбутися наступного року в Беоґраді і яка має за завдання підсумувати проґрес, чи брак його від часу підписання Гельсінкської Декларації, то демократичний конґресмен Данте Фасцеля із Фльориди, голова згаданої Комісії Конгресу, того самого дня заявив, що уряд ЗСА не зробив ще нічого, щоб „прибути підготованим на конференцію в Беоґраді".

Друга „бомба" в приміщенні американської виставки в Москві

Москва. — Асошіейтед Пресс інформує, що совєти знову змусили американців закрити двері ювілейної виставки, яка проходить в Москві з нагоди 200-річчя ЗСА, потелефонувавши, що в приміщеннях знаходиться плястикова бомба, яка ось-ось експльодує. Директор виставки Франк Урісно та інші керівники були свідомі того, що це чергова провокація і ніякої бомби в приміщеннях немає, але вони все одно рішились замкнути вхід, попросивши усіх відвідувачів опустити приміщення. Очевидно, поліційні спеціялісти, які цим разом прибули скоро, не знайшли жадної бомби, але провокатори осягнули свою ціль, бо 1.600 совєтських громадян, які зібрались були біля входу, мусіли від'їхати домів. Закриття виставки відбудеться в понеділок, 13-го грудня ц.р.

Совєтські громадяни „вибрали" Картера

Москва. — Нюйоркські щоденники „Дейлі Нюз" і „Ню Йорк Повст" надрукували короткі редакційні статті про американську ювілейну виставку в Москві, яка відбувається там з нагоди 200-річчя Американської Незалежности. Найбільше зацікавлення викликають у москвичів машини до голосування, які в Америці вживають в часі виборів. Керівники запрошували відвідувачів зайти до будки і „обрати" нового президента Америки та інших осіб на відповідальні пости в Адміністрації. І що ж вийшло? Досі здецидована більшість „голосуючих" висловилася за обрання на президента Америки Джіммі Картера. Громадяни „країни Рад" цілковито зігнорували комуністичного кандидата Ґаса Голла. Від себе газети додають: „Росіяни мали перший раз можливість вільно голосувати. Шкода тільки, що вони не обирали свого власного уряду".

Закінчено рік „Емського протесту"

Вінніпеґ (ОУПС). — Започатковане в Вінніпеґу 22 січня 1976 р. протестне відзначення зоборони української мови т.зв. Емським указом із 1876 — (появою книжки „Лінґвіцид у Бад Емсі 1876") почерез підписання „Емського протесту 1976" проти утисків української мови й культури в теперішньому СССР, після відкриття окремої таблиці й символічного спалення російського тексту „указу" в самому Емсі в Німеччині влітку 1976, знайшло своє закінчення в Вінніпеґу 28 листопада 1976. Того дня по полудні в великій залі Інституту Просвіти відбулася ювілейна академія-концерт, що відзначила не тільки 60-річчя самого Інституту, але й 100-річчя ганебної заборони українства царем Олександром II у Бад Емсі. В часі академії-концерту, яким проводив голова Інституту М. Співак, виступив хор „Думка" під орудою І. Буячека, відбулася доповідь проф. Яр. Рудницького про „Емський указ із 1876 р." Після доповіді присутні підписували започаткований у квітні ц.р. „Емський протест 1976", а сам доповідач передав Інститутові на збереження синьо-жовту ленту з відкриття таблиці в Бад Емсі 26 червня 1976. Цим закінчено — як заявив голова Інституту М. Співак, — у вільному світі „Протестний Емський Рік 1876" і відзначення сумної річниці заборони української мови в 1876 р.

СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ТЕЛЕВІЗІЇ

Філядельфія (УІС „Смолоскип"). — Американська телевізійна компанія CBS у Філядельфії накрутила одногодинний кольоровий фільм про українців в Америці: „Погляд на — українців в Америці: боротьба за ідентичність". Фільм цей у двох частинах був показаний у Філядельфії 5 і 12 листопада 1976 р. і його можна було бачити також в довколишніх стейтах. Головним продуцентом цього фільму був Г. Гейнс-Стайл, продуцентом Е. Акуґінова, а редактором фільму — Микола Куліш. Всі знімки для частини фільму про українських політв'язнів, переслідування релігії в Україні і нищення стрілецьких могил були випозичені з архіву „Смолоскип-у", а консультантом у цих справах для продуцентів були А. Зварун і члени місцевого Комітету Оборони В. Мороза.

Фільм „Українці в Америці" починається демонстрацією в обороні В. Мороза у Вашінґтоні, яку влаштував у 1975 р. філядельфійський Комітет.

У другій частині фільму багато часу присвячено українським політичним в'язням в СССР і репресіям в Україні. На тлі прекрасної мелодії, в якій вирізняються звуки флейти, показавши молодечу забаву на „Союзівці", чути голос наратора:

„Одна з причин, чому українці бажають зберегти свою ідентичність, є поза розвагою. Одна з причин знаходиться в тяжких політичних репресіях в Україні. З писань Солженіцина відомо про Архіпелаґ ГУЛаґ, але українці в Америці мають свою листу в'язнів, яка дісталася на Захід почерез колючі дроти і які знаходяться в „Раковому корпусі".

На екрані телевізора тисячі, а то й мільйони глядачів могли побачити знімки з концтаборів, фотографії політв'язнів і їхніх родин. Пояснення наратора про репресії в Україні були ілюстровані фотографіями таких політв'язнів: В. Мороз, Ю. Шухевич, І. Світличний, Надя Світлична, Д. Шумук, І. Сеник, С. Шабатура, М. Плахотнюк, С. Караванський, А. Лупиніс, В. Чорновіл, І. Калинець, І. Стасів-Калинець. Про кожного з них було подано короткі інформації.

Наратор говорив: „В. Мороз є найбільш відомий український політичний в'язень — історик, журналіст, науковець". Він говорив про нові суди в Україні, де священиків і навіть членів комуністичного керівництва засуджують на довгі роки ув'язнення під закидом „буржуазного націоналізму" і яких депортують з України в далекі частини СССР.

Говорячи про те, як ув'язнення розділює дітей від батьків, на екрані можна було побачити світлини Дзвінки з мамою Іриною Калинець, Тараса Чорновола з батьком, сина Наді Світличної — Ярему з бабунею.

Від політв'язнів камера

(Закінчення на стор. 3-ій)

Міжнародна Амнестія плянує акції в обороні в'язнів

Вашінґтон. — Речники Міжнародної Амнестії в середу, 8-го грудня ц. р. заявили кореспондентам, що справа людських прав у світі погіршується, а тортури є „щоденною практикою" бодай у 60-ох країнах. Проголошуючи 1977 рік „Міжнародним роком ув'язнених за переконання", неурядова група Міжнародної Амнестії плянує розвинути посилену акцію у цілому світі в обороні в'язнів, які засуджені за свої політичні, релігійні чи інші переконання. Вітней Елсворт, голова цієї організації заявив, що від 1961 року Міжнародна Амнестія добилась звільнення понад 9,000 в'язнів і вплив цієї організації у світі набагато збільшився, але також загрозливо збільшились випадки потоптання людських прав багатьма державами світу.

Головна Управа ОЖ ОЧСУ відбуде річну конференцію

Ню Йорк. — Секретаріят Головної Управи Об'єднання Жінок ОЧСУ інформує, що від 10-12 грудня ц.р. тут у приміщеннях Дому Організацій Українського Визвольного Фронту при 136 2-га евеню відбудеться річна конференція Відділів ОЖ ОЧСУ. В програмі: п'ятниця, 10-го грудня год. 5-та вечором — молодеча сесія; субота, 11-го грудня від год. 9-1 по полудні — пленарна сесія; год. 2-га — доповіді д-ра Б. Стебельського, д-ра А. Бедрія і мгр Уляни Целевич; год. 5:30 вечором — запалення символічної ялинки для дітей в Україні, батьки яких караються в московських концентраційних таборах і в'язницях; год. 7-ма вечором — панель п.з. „Культура — обличчя народу"; неділя, 12 грудня год. 10 рано — пленарна ділова сесія, закінчення нарад. ГУ ОЖ ОЧСУ надіється, що в панелях, доповіддях і церемонії запалення ялинки, візьме участь українська молодь і ширше громадянство.

Зірка Дерлиця дасть концерт українських пісень у програмі Американського Фестивалю

Ню Йорк (Н. Н.). — В четвер 16 грудня, о год. 7-ій вечора, в залі Теодора Рузвелта при 28 Схід 20 вулиці, відбудеться в серії Американських Фестивалів концерт пісень українських і американських композиторів у виконанні Зірки Дерлиці, при акомпаньяменті піаністки проф. Калини Чічки - Андрієнко.

Виконані будуть твори українських композиторів: Л. Лопатинського, Ст. Людкевича, В. Барвінського, Г. Жуковського, М. Скорика, Л. Колодуба, Б. Лятошинського, М. Лисенка, І. Соневицького, В. Грудина і С. Сапруна (за порядком їх виконання).

З американських композиторів будуть виконані твори С. Фостера, С. Барбера і А. Копляндa.

Концерт буде повторений у вівторок, 21-го грудня у Федерал Гол.

Обидва концерти відбудуться старанням проф. Калини Чічки - Андрієнко.

Картер продовжує наради в економічних та інших справах

Вашінгтон. — Новообраний президент Джіммі Картер, який тепер перебуває в столиці країни, в четвер, 9 грудня, мав розглянути виготовлений його дорадниками плян, який пропонує призначити від 2-ох до 5 більйонів долярів на те, щоб вдержати рівень гіпотечних відсотків на 7.5 процента, щоб в такий спосіб допомогти будівельній індустрії та особам, які плянують закупити мешканеві доми, спеціяльно багатородинні будинки.

Того самого дня Джіммі Картер мав відбути наради з іншими групами його дорадників, які виготовили пропозиції щодо різних аспектів внутрішньої політики країни, а рівнож мав відбути наради з 15-ма провідними бизнесменами, губернаторами Північносхідніх стейтів, демократичними сенаторами Абрагамом Рібікофом із Конектикату та Ричардом Стовном з Фльориди, президентом Юнії автомобілевих робітників, Леонардом Вудкаком, і директором Сі-Ай-Ей Джорджом Бушем. Він рівнож має розглянути плян щодо реорганізації персоналу Білого Дому, який за президентури Ричарда Ніксона, на думку Картера, мав надмірні впливи.

Під час зустрічей з його дорадниками Картер розгляне пропозиції щодо зменшення безробіття, можливостей зменшення федеральних податків та вигляди на збалянсування державного бюджету.

В середу, 8-го грудня, новообраний президент продовжував розмови з можливими кандидатами на кабінетні та інші важливі пости в його уряді.

Генеральний прокуратор перешкоджає розвідчій діяльності

Вашінгтон. — Речники Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей) і Федерального Бюра Інвестиґації (Еф-Бі-Ай) під час кількох інтерв'ю в середу, 8-го грудня, заявили, що генеральний прокуратор ЗСА, Едвард Г. Леві, перешкоджає їхнім старанням викрити шпигунів ворожо наставлених до Америки держав, бо протягом минулого року відмовився дати дозвіл на інсталяцію підслухових апаратів до телефонів 6 осіб, яких розвідчі чинники підозрівають у шпигунській діяльності. Речники Сі-Ай-Ей і Еф-Бі-Ай твердили, що хоча вони мали підстави підозрівати ці особи, то прокуратор Леві вважав, що ці підстави „невистачальні". Розвідчий сектор думає, що Леві відмовився дати дозвіл на інсталяцію підслухових апаратів, бо боїться, щоб знову не вирина закиди з боку ліберальних кіл, що розвідчі аґенції „надуживають своїми повновластями", бо, мовляв, „вмішуються в приватне життя американських громадян".

Вальдгайм закликає до конференції в справі Близького Сходу

Об'єднані Нації, Н.Й. — Генеральний секретар ОН Курт Вальдгайм, якого переобрано на другу 5-річну каденцію — спершу Радою Безпеки, а відтак Генеральною Асамблеєю — в середу, 8-го грудня, заявив на пресовій конференції, що прикладе всіх зусиль, щоб за кілька місяців поновно була склика на конференція в Женеві для полагодження конфлікту на Близькому Сході, підкреслюючи, що в тій конференції повинна брати участь Палестинська Визвольна Орґанізація (ПВО). Вальдгайм признав, що хоча СССР і арабські держави бажають „рівноправної" участи ПВО, а ЗСА та Ізраїль покищо противляться такій можливості, то існує можливість компромісової розв'язки, а саме, щоб представники ПВО входили в склад об'єднаної арабської делеґації на цю конференцію. Він твердив, що тепер заіснували „дуже пригожі обставини" для відновлення діяльности Женевської конференції, яку очолюють ЗСА та СССР і яка відбула тільки одно засідання і то ще в грудні 1973-го року. Вальдгайм покликався на те, що арабські держави виявили бажання полагодити конфлікт з Ізраїлем „шляхом переговорів" і тому вважає, що Женевська конференція тепер мала б успіх.

Еспанські соціялісти домагаються замкнення американських баз

Мадрід, Еспанія. — Еспанська Соціялістична партія, яка закінчила тут 8-го грудня ц. р. свій перший, після 4-річної перерви, Конґрес, виступила з вимогою закриття усіх американських військових баз на еспанській території. Соціялістична партія, яка відогравати ме ключову ролю в політичному житті Еспанії після демократичних виборів, які, як сподіваються, відбудуться літом наступного року, домагається також приверненя всіх демократичних прав і переведення реформ на різних відтинках життя. Між іншим, партія поставила вимогу привернути усі права жінкам і зрівняти їх в правах з чоловіками, увести леґалізацію розводів, абортів і знесення усіх заборон, уведених режимом Франка. Резолюція, яка була прийнята в останньому дні конгресу, закликає до перевірки договорів між Еспанією і ЗСА, бо, мовляв, присутність американців на еспанській території є нелегальною з огляду на те, що рішення у цій справі було прийняте самим диктатором Франком без згоди народу. Резолюція теж засуджує „інтервенцію американських імперіялістів у Латинській Америці".

В Україні вже й мости... московські

Київська „Радянська Україна" інформує про споруду великого моста в Києві через Дніпро, в місці, де впадає Десенка, і де об'єднуватимуться два райони — Оболонський та Воскресенський. Це перший у Совєтському Союзі мостовий 300-метровий прогін. Висота пілонів є 115 метрів, з якого спадають пасма сталевих вантів, що утримують прогін. Цей міст збудовано для справнішої транспортації киян. „З радістю і задоволенням зустрінуть вони й повідомлення про те, що рішенням виконкому Київської міської Ради депутатів трудящих йому присвоєно ім'я Московський" — пише „Радянська Україна".

ВЛАДИКИ, ДУХОВЕНСТВО І ВІРНІ ВШАНУВАЛИ В РИМІ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА У 60-РІЧЧЯ ЙОГО СВЯЩЕНСТВА

Рим (В. Маркусь — телефоном). В середу, 8-го грудня, в празник Климента, тут відбулося велике торжество для вшанування Блаженнішого Йосифа, Патріярха Української Помісної Католицької Церкви, з участю Владик, духовенства та вірних цієї Церкви з ЗСА, Канади, Австралії та европейських країн.

Патріярх Йосиф

Цього дня перед полуднем в патріяршому соборі св. Софії Блаженніший Патріярх Йосиф у сослуженні Владик і духовенства та в приявності біля 300 мирян відслужив архиєрейську св. Літургію, дякуючи Богові за ласки на протязі довгого священичого і архиєрейського служіння. Між приявними Владиками були Митрополит Максим Германюк з Вінніпеґу, Єпископ Василь Лостен з Філядельфії, Єпископ Ніль Саварин з Едмонтону зі своїм єпископом-помічником Дмитром Грещуком. Єпископ Ізидор Борецький з Торонта, Єпископ Іван Прашко з Австралії та Єпископ Ярослав Габро з Чікаґа. Крім Владик, в св. Літургії взяли участь: протоархимандрит Чину Св. Василія Великого о. Ізидор Патрило, о. митрат Маріян Бутринський з Чікаґо та цього ж дня піднесений Блаженнішим Патріярхом до гідности митрата о. Степан Чміль, ректор Малої Семінарії в Римі, назначений Блаженнішим на митрофорного архимандрита Чину Селезіян, протоєрей о. д-р Іван Гриньох, о. Володимир Андрушків, о. д-р Музичка, о. д-р Блажейовський, о. Іван Вишковський з Австралії та інші. Під час Служби Божої співав хор Малої Семінарії. Між почесними гостями були єпископ-помічник вікарія Риму, південно-корейський амбасадор з дружиною та інші. Між мирянами були прочани з Америки і Канади, з Австралії та европейських країн. Блаженніший Патріярх Йосиф у проповіді після св. Євангелія згадав дещо із свого життя та переживань, висловлюючи при цьому непохитну віру в слушність української справи та у світле майбутнє українського народу.

Після Богослуження всі були запрошені на прийняття, під час якого Блаженніший Патріярх подякував за участь у торжествах. Під час обіду промовляли Владика Ізидор з Торонта та о. протоєрей Іван Гриньох, а від мирян промовляли, складаючи найкращі побажання Блаженнішому Патріярхові, голова Світового Патріяршого Об'єднання проф. Зелений, п. Іван Кашуба з Німеччини від Організацій Українського Визвольного Фронту інж. Кудлик від Патріяршого Комітету в Англії, д-р Мирослав Навроцький від мирян в Америці та інші.

Усім дякував за привіти і побажання Блаженніший Патріярх Йосиф.

Після прийняття почалися наради приявних Владик, які триватимуть два дні.

З Митрополичої канцелярії

У зв'язку із вісімдесятп'ятьріччям з дня народин та шістдесятліттям єрейських свячень Їх Блаженства, Блаженнішого Первоієрарха Помісної Української Католицької Церкви Кир Йосифа Кардинала Сліпого, по всіх церквах Філядельфійської Архиєпархії, в неділю призначену дотичним отцем парахом, буде переведена збірка, т.зв. „Дар Любови". Заохочуємо всіх вірних нашої Архиєпархії до великодушности і жертвенности, щоб ціла наша Архиєпархія могла скласти Їх Блаженству в лютому, 1977 року, в день вісімдесятп'ятих уродин, гідний дар. Пожертви проситься складати на руки отців парохів або пересилати на адресу Консисторії Філядельфійської Архиєпархії:

Joseph Card. Slipyj Fund
815 North Franklin Street
Philadelphia, Pa. 19123

Дочка вшанувала батька пожертвою $1.000 на Український Народний Фонд

Делрей Біч, Флорида (УККА). П-і Віра Стеткевич Станґл, відома українська піяністка, пожертвувала 1,000 дол. на Український Народний Фонд в світлу пам'ять свого батька, проф. Йосифа Стеткевича, що помер 2-го січня 1942 р. в Ню Йорку.

Проф. Йосиф Стеткевич після закінчення учительського семінара в Західній Україні, прибув до Америки в перших роках цього сторіччя. Він вчив української мови в українських школах в Шамокіні, Па., в Ню Йорку та інших місцевостях ЗСА. Був начальним редактором „Свободи" від 3-го листопада 1910 р. до 30 листопада 1911 р., і знову від 26-го вересня 1912 р. до 14-го серпня 1919 р. Відтак, як мовний редактор „Свободи", працював в редакції цього щоденника аж до своєї смерти.

В академічних роках 1935-37, проф. Стеткевич був інструктором української мови й літератури в Колюмбійському Університеті, мабуть перший такий український курс на американському університеті. Одним з найважливіших його викладів треба вважати його основний звіт про стан українського шкільництва в Америці, який він приготовив в рр. 1926-27 для „Об'єднання", попередника Українського Конґресового Комітету Америки. Він був без сумніву визначним педагогом, науковцем, журналістом і піонерським провідником української еміґрації в Америці. Його дружина, Бронислава, живе з повдовілою дочкою, пані Станґл, яка перед і під час Другої світової війни була широко відомою як визначна українська піяністка.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Знову Вальдгайм

Минулого вівтірка Рада Безпеки Об'єднаних Націй висловила свою „рекомендацію", щоб теперішній генеральний секретар ОН, Курт Вальдгайм з Австрії, був переобраний на другу 5-річну каденцію. Рекомендація рівнозначна з переобранням, бо в таких випадках голосування Генеральною Асамблеєю є тільки формальністю.

Треба признати, що протягом своєї першої каденції, яка розпочалася в 1972-му році, Вальдгайм зробив багато, щоб включити Об'єднані Нації в різні старання припинити, або полагодити конфлікти в різних частинах світу, дуже часто особисто подорожуючи до „гарячих" місць. Проте, треба також ствердити, що він „для справи миру" занадто старався задовольняти деякі бльоки народів, зокрема країни „третього світу" і комуністичний бльок, викликаючи невдоволення в державах вільного світу. Не зважаючи на те, що минулого вівтірка амбасадор ЗСА до ОН, Вілліям Скрентон, виявив вдоволення з факту, що Вальдгайм буде генеральним секретарем ще п'ять років та висловив надію, що його друга каденція буде „така успішна, як перша", то варто пригадати, що в жовтні цього року американська делегація до ОН гостро критикувала Вальдгайма за те, що, піддаючись натискам збоку країн „третього світу", старався обсадити важливі бюрові пости некваліфікованими людьми саме з тих країн.

Треба також відмітити, що за першої каденції Курт Вальдгайм не зумів запобігти тому, що багато агенцій Об'єднаних Націй, які згідно з хартією цієї міжнародної організації мають займатися виключно гуманітарними чи культурними справами, раптом стали займатися міжнародною політикою, зокрема схвалювати анти-ізраїльські резолюції, і то на конференціях чи сесіях, які цілком не стосувалися Близького Сходу. В той самий час Вальдгайм часто відмовлявся вживати свій престижевий пост генерального секретаря ОН, щоб добитися того, щоб ця міжнародна організація, зокрема її Комісія людських прав, поцікавилася порушенням людських прав в Совєтському Союзі та в інших комуністичних державах, замість постійно таврувати тільки держави вільного світу та антикомуністичні країни за здогадні порушення цих прав. Отже, стараючись „не дразнити" Москву та її сателітів, Курт Вальдгайм посередньо причинювався до того, що Об'єднані Нації не порушували питання людських прав в країнах комуністичного бльоку, а зокрема не порушували справи політичних в'язнів в СССР, хоча в тій рабовласницькій імперії цих в'язнів найбільше і до них застосовують найжорстокіші методи тортур. Якщо і була якась критика Совєтського Союзу за порушення людських прав, то її на форумі Об'єднаних Націй висловлювали поодинокі посли, як це недавно зробив американський амбасадор Скрентон, а не котрась із комісій ОН, зокрема ніколи не видвигала цього питання Комісія людських прав, яка саме повинна займатися цим питанням.

Факт, що Курт Вальдгайм буде генеральним секретарем ОН ще п'ять років, не дає оправданої причини до вдоволення. Більшість дипломатів в Об'єднаних Націях не передбачають, щоб він під час своєї другої каденції поступав в інший спосіб, як під час першої.

Розумне потягнення

Немає сумніву, що своєчасне уділення урядом ЗСА фінансової допомоги для Португалії у висоті 300 мільйонів долярів з фонду наглої потреби врятувало цю країну від господарської катастрофи, а молодій португальській демократії дало змогу перетривати найтяжчі моменти і станути на власні ноги, головно отрястися від пропагандивної атаки, інтенсивно веденої проти уряду прем'єр-міністра Маріо Соареса комуністичною партією Португалії і її скрайньо-лівими спільниками. Першим і головним аргументом комуністів були господарські справи і нерозв'язані проблеми португальської економіки, які в процесі революційних місяців були занедбані.

Довідавшись про американську допомогу і заплановані в будучому американсько-европейські кредити для Португалії у висоті 1.5 більйона долярів, комуністи, як можна було передбачати, негайно зареагували негативно.

Комуністична газета „О Даріо" виступила навіть з перестогою проти „прихованих американських передумов, долучених до милосердної допомоги імперіялізму". Подібно до цієї справи поставились також скрайньо-праві угрупування, які надіялися, що погіршення економічної ситуації допровадить до військової інтервенції в їхню користь і до повалення уряду Соареса, якого комуністи вважають занадто правим, а скрайньо-праві — занадто лівим. Усі вони разом поборюють уряд Соареса тільки тому, що він перший у пореволюційній суматосі навів лад і порядок в країні, перебрав владу в цивільні руки, привернув законність діяльности усіх політичних партій, допустив широку ініціятиву в господарстві, відновив членство Португалії в Північно-Антлянтійському Оборонному Пакті (НАТО) і остаточно таки домігся фінансової допомоги Заходу для відбудови зруйнованої раніше диктаторським режимом, а пізніше революцією, економіки. Найближчою проблемою, яку мусить розв'язати португальський уряд, це вирівняння платничого балансу, пожвавлення економіки, зниження інфляційного курсу і зменшення числа безробітних. Заповіджена американська допомога значно спричиниться до розв'язки згаданих проблем, не згадуючи про більші кредити, завданням яких є поставити португальську економіку на власні ноги.

Розумне потягнення американського уряду і уділення своєчасної допомоги Португалії якраз у хвилині, коли вона знайшлася над берегом економічної пропасти і перед новою загрозою підсилюваного комуністами політичного розгардіяшу, знайшло признання у багатьох країнах вільного світу і в людей, які вміють цінувати свободу.

Малювати охота, та... пензля немає

Київська „Культура і Життя" інформує, що в Україні... перевелись пензлі. Чимало мистців — любителів працює з олійними та акварельними фарбами, але не мають можливости удосконалювати свої майстерности через відсутність у торговельній мережі пензлів. Коли зайти до крамниці, доводиться чути завжди однакову відповідь: „Немає, а коли будуть не відомо"... Малярі висилають листи на адреси п'ятьох [illegible] пунктів країни з проханням допомогти придбати, здавалося б, звичайну річ. Але — даремно. І тому малярі вирішили звернутись через „Культуру і Життя" до Міністерства торгівлі УССР і Художнього фонду України, від яких залежить проблема вирішення пензля. Мистців дивує, що так важко полагодити випуск та продаж приладдя, конечно потрібного як для професіональних мистців, так і численних аматорів.

Смолоскип Божого Післанця

Промова Владики Митрополита Мстислава з нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Енкарнасіоні, Парагвай, 19-го листопада 1976

Ваша Еміненціє, Високодостойний Пане Президенте!

Мені припала висока честь привітати Вас від імени Української Православної Церкви, яка сьогодні існує й діє лише в країнах вільного світу. Брами нашої Церкви в Україні, на жаль, замкнені ось уже понад 50 років, замкнені ворогом Бога і людини, червоною від людської крови Москвою.

Вітаю Вас з великим душевним зворушенням і щирою радістю передусім тому, що у Вашій особі ми, українці, зустріли великого державного мужа, який служить людині не словом, а творчим ділом, а до того президента, який охороняє громадян Парагваю від тих чорних сил міжнародної мафії, що прагнуть обернути цілий світ у табір рабів і невільників.

У сьогоднішньому, схвильованому непевністю завтрішнього дня світі, Ви, Пане Президенте, являєтесь символом Божого Післанця до бідних і знесилених неправдою. Відродженню республіки Парагвай і запевненню її громадянам спокійного майбутнього й соціяльної справедливости Ви, Пане Президенте, віддали свій ясний розум і любляче людину серце. Дозвольте ж і мені схилити перед Вами мою вже сиву голову від імени всіх тут зібраних і власному.

Боже Провидіння справило, що ось уже скоро 50 років живе в Парагваї значна числом людей українська громада, що знайшла в цій країні опіку і повну можливість зберігати свої релігійні і національні властивості і традиції та виховувати своїх дітей згідно з заповітами Христа. Переважаюча більшість цих людей є вірними Церкви, яку маю велику честь очолювати у всьому вільному світі та зберігти їх від руйнуючих людську душу експериментів комуністичної ідеології. Я глибоко переконаний, що мої брати і сестри в Парагваї являються чесними і трудолюбивими громадянами їхньої нової Батьківщини. Моя віра в це побудована на факті, що в усіх країнах свого поселення у вільному світі українці освітлюють шлях свого особистого і громадського життя світлом храмів Божих та смолоскипом великого страдника за людину взагалі, а за український народ зокрема, Божого Післанця й володаря огненого слова Тараса Шевченка. Свідоцтвом цьому нехай буде сьогоднішній незабутній день.

На площі в Енкарнасіоні, яку вдячні громадяни Парагваю назвали Вашим іменем, Ви, Пане Президенте, відслоните бронзову постать Тараса Шевченка. На цій самій площі готова до посвячення церква на прославлення св. Юрія Переможця. Цю святиню збудували люди доброї волі, діти нашої Церкви-Мучениці. Своєю ласкавою присутністю Ви вшанували їхній труд і святе горіння їхніх сердець. Прийміть же, Достойний Пане Президенте, щире й сердечне побажання тут зібраних:

Боже Всесильний, збережи Президента Парагвайської республіки на довгі й щасливі роки!

Роман Рахманний

ТРЕТЯ КОЛОНА ВОЮЮЧОЇ УКРАЇНИ

Звичайно, кожен народ у своїй масі робить якийсь опір своєму гнобителеві. Однак у кожній зрілій поневоленій нації бачимо три чинники, що визначують її характер, як воюючої нації. Воюючої за своє визволення.

Образно, можна б назвати їх: три маршові колони.

Перша колона — це суспільно-політичні рухи, групи, організації чи партії, що більш-менш координовано діють довкола одного чи більше політичних центрів, явних чи таємних.

Друга колона — це збройно-революційні клітини, групи й об'єднання, члени яких своїм життям і смертю ворогів засвідчують прагнення свого народу бути самостійним господарем на своїй землі.

Третя колона — це наукові сили, як окремі особи і як гуртки чи товариства наукових працівників, що трудяться над різними спеціялізованими проблемами свого народу. Всі вони разом, прагнуть вони того чи ні, творять „воюючу науку" своєї нації.

Своїми завершеними дослідами вони допомагають своїм і чужим людям грунтовніше зрозуміти минуле і теперішнє своєї нації. Вони аналізують її сучасне становище в усіх аспектах і роблять практичні висновки із своїх помічень. Врешті, вони обгрунтовують синтезу життя, досвіду і прагнень усіх прошарків суспільства своєї нації, як на її території, так і в розсіянні.

Заслужене звання

Сьогодні — тридцять років з часу відновлення наукової діяльности українських вчених на еміграції (1946-1976) треба голосно і рішуче сказати:

У своїй переважаючій більшості працівники української науки виконують ролю того чинника, без якого українська нація була б неповноцінною воюючою нацією. Не порушуючи правил і вимог об'єктивної науки, вони в чужих країнах протягом чверть століття витримали тиск чужого середовища, політичного і наукового. Вони оборонили основні позиції українського народу саме там, де їх підкопували кроти імперіялістичної псевдонауки. Вони вивели ім'я українського народу на достойне місце між іменами інших державницьких народів.

Згадаймо лише важливіших з-поміж них, і то лише назвами установ.

Українське Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, Українська Вільна Академія Наук (в ЗСА і в Канаді), Український Вільний Університет, Гарвардський Центр Українознавства, Українське Історичне Товариство з журналом „Український Історик", Інститут ім. В. Липинського, „Юкреніен Квортерлі"...

Ці й інші науково-дослідні, освітні та видавничі установи — це наші фортеці, що не лише ставлять опір русифікації та совєтизації наукової думки в світі, але й які сміливо кидають уперед вогонь української наукової думки на ворожі позиції.

Наслідки діяння тієї „третьої колони воюючої України" спостерігаємо у багатьох проявах зміцненої присутности української нації в західньому світі. Ясно, що ця присутність викликує і лють совєто-імперської псевдонауки, бо українська наукова думка з вільного світу проникає помалу і в нетрі совєторосійського чаклунства. І там ретельні наукові працівники принаймі мусять засоромитися, коли прирівнюють свою служебну ролю в системі гнобителя України з гідними досягами вільних українських науковців.

Заслужена увага.

А якщо так, тоді вільній українській громаді в широкому світі доводиться ще уважніше ставитися до своїх наукових працівників і установ та зі свого боку зміцнити цю „третю колону воюючої України".

Історія записала розповідь про те, як небуденний математик Архімед колись допоміг містові Сіракузам, на Сицилії, майже цілих три роки успішно відбивати переважаючі сили римського агресора. Його вміння були такі великі, що він дозволив собі сказати: „Дайте мені місце, на якому я станув би, а підніму землю".

Українська вільна наука — це своєрідний український Архімед, спроможний двигнути українську національну справу із самого дна моря забуття і винести її на поверхню громадської думки світу.

Але і український Архімед потребує місця, на якому він міг би станути впевненою ногою і де б він примістив свою підойму: наукову працю!

Українська громадськість дала багато доказів розуміння тієї потреби. Існування НТШ з її прецінною „Енциклопедією Українознавства" українською та англійською мовою; створення Гарвардського Центру Українознавства; поява різних видань українською та іншими мовами, що заповнюють прогалини в цій ділянці навіть в Україні... підтверджують сказане.

Заслужена підтримка

Але на цих лаврах спочивати годі. Згадані та інші, не згадані тут, об'єднання наукових працівників і видавництва потребують нашої постійної уваги, моральної підтримки і фінансової допомоги. За метушнею буднів і свят цей обов'язок будь-кому легко забути.

Тому, коли тільки перебуваєте у гурті знайомих на якомусь „літті", де вихваляють мірноту людську; коли тільки знайдетеся на бенкеті, під час якого політикороби услужливим вихилясником тупцюють перед чужими політиканами, що, можливо, навіть однієї парляментської сесії не перетривають; коли тільки відпочиваєте у теплих заморських краях у товаристві таких же заможних громадян вільного світу, — призадумайтеся на коротку мить.

Адже в той час десь у скромному помешканні чи ще у скромнішому науковому приміщенні українському, або й новочасній університетській бібліотеці, забутий усіма нами науковець трудиться над якимось українським питанням і пробує розв'язати його задовільно, як з наукової так і української точки зору. Таких людей небагато в нас, вільних українців. На жаль, ще менше їх у поневоленій Україні. Тож подумайте, що це обов'язок українського суспільства створити оте місце, на якому вони могли б станути і підняти українську національну справу.

Вони бо — справжня третя колона воюючої України.

Президент Комітету Українців Канади – доктор УВУ

Вінніпег (ОУПС). — Заходами Колегії св. Андрея при Манітобському університеті й Делеґатури Українського Вільного Університету з Мюнхену в Канаді відбулася дня 26-го листопада спільна Івано - Франківська Сесія в приміщенні Колегії, на кампусі Манітобського університету. Крім двох доповідей: о. д-ра Григорія Удода про „Франка — Церкву й релігію" та проф. Яр. Рудницького про „Кандидатуру І. Франка на Нобелівську нагороду в 1916 р.", в програму Сесії ввійшло офіційне вручення докторського диплому Українського Вільного Університету з Мюнхену п. Сергієві Радчукові, президентові Комітету Українців Канади.

Хоч сама промоція відбулася в Мюнхені ще в 1975 р., то проте формальності, зв'язані з виготовленням диплому й затвердженням його Міністерством освіти Баварії — нормальна в таких випадках процедура — припізнили офіційне вручення цього диплому д-рові С. Радчукові. Приймаючи присланий із Мюнхену диплом від голови Делеґатури УВУ в Канаді проф. Яр. Рудницького, д-р Радчук висловив свою радість, що ця остаточна церемонія відбувається в столиці українців Канади на кампусі Манітобського університету.

Д-р Радчук подав короткий зміст своєї докторської дисертації на тему: „Етнічні меншини в Канаді й нова канадська конституція", а д-р Яр. С. Кальба, екзекутивний директор КУК, привітав його з одержанням диплому в імені алюмнів Правничо-Економічного Факультету УВУ, демонструючи при цьому свій диплом УВУ ще з часів перебування цієї високої школи в Празі за ректорства сл.п. проф. А. Яковлева під час 2-ої світової війни. Сесією проводив принципал Колегії св. Андрея о. проф. М. Юрківський.

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

НАШ ТЕАТР. **Книга діячів українського театрального мистецтва 1915-1975. Том І. Редакційна Колегія: Олег Лисяк, Григор Лужницький (головний редактор), Леонід Полтава (літ. - мовний редактор), Володимир Шашаровський. Видавнича Колегія: + Юрій Кононів, Василь Сердюк, Михайло Івасівка. Видавець: Об'єднання Мистців Української Сцени (ОМУС). Обкладинку виконав Василь Дорошенко. Ню Йорк — Париж — Сідней — Торонто, 1975, ст. 847.**

Діячі українського театрального мистецтва у вільному світі мають повне право похвалитися цим виданням, перший том якого оце появився, і яке, після появи другого тому, — як вірно пишеться в „Передмові", — буде „своєрідним пам'ятником тисячам талановитих людей, які чесно й самовіддано працювали й далі працюють у різних ділянках українського театрального мистецтва". Цим виданням українські театральні мистці здобули рекорд між мистцями в інших ділянках: мистцями українського слова, науковцями (крім лікарів!) та іншими професіоналістами, які не конче дбають про те, щоб підсумовувати висліди своєї праці.

В цій розкішно виданій книзі маємо 83 статті, розміщені в трьох відділах, „статтей" — 20, „оглядів" — 23 і „спогадів" — 40. Гадаємо, що праці Андрія Ількова про „Обласний театр ім. Франка в Тернополі" і Юрія Цегельського про „Підкарпатський Театр" в Дрогобичі належать до другої, а не до третьої частини. Та це не важне, бо зібраний матеріял про українські театри у всіх країнах нашої діяспори: в Америці, Канаді, Арґентині, Австралії та в Европі зараз після Другої світової війни, а також на рідних землях, — „правдиво насвітлює ролю нашого театру впродовж минулих десяток років" (ст. 841).

В другому томі має бути більше розділів, як в першому, хоч не знати, які вони будуть завдовжки. Там Редакція обіцяє надрукувати в розділі „Постаті" аж 20 життєписів „найвидатніших діячів і діячок українського театру 1915-1975 рр". Редактор мусить сумлінно вибирати тих „двадцятьох", бо легко тут бути несправедливим, так само, як важко було бути редакторові справедливим при доборові матеріялу до цього першого тому, в якому деякі театри мають забагато хвали і забагато світлин в порівнянні з іншими. Про рецензії обіцяють друкувати аж в другому томі, але про один театр їх надруковано — і то багато — вже в цьому томі.

Немає нічого про Оперовий Ансамбль в Ню Йорку під керівництвом Л. Рейнаровича, хоч цей Ансамбль виставляв в різних містах такі опери й оперети, як „Запорожець за Дунаєм", „Наталка Полтавка", „Невольник", „Сватання на Гончарівці" і „Чорноморці".

Пишемо про це не в догану Редакції, яка й сама знає, що в цій великій збірній праці є чимало пропусків та білих плям". Ми гадаємо, що в другому томі треба доповнити ці пропуски, бо все ж таки ця книжка про „Наш театр" та про „діячів українського театрального мистецтва" є така цінна для нас і для майбутніх поколінь, що в ній не сміє бути жадних „білих плям", Пропуски з першого тому мають бути виправлені в другому томі. Там повинна бути оцінена праця такого ентузіяста української пісні й опери, як покійний Богдан Пюрко, який зі своїм Оперовим Ансамблем в Німеччині здобував славу в німецьких слухачів для українського мистецтва. Він успішно продовжував свою працю і в Америці. В цій книзі згадується тільки про його працю в „Підкарпатському Театрі" в Дрогобичі.

Бувші „арґентинці" хотіли б більше почути про Драматичну студію ім. Л. Курбаса в Буенос Айресі, яка, на їхню думку, мала поважні осяги.

Все повище можна буде доповнити в другому томі, в якому можна буде додати ще й ці короткі завваги, які тут подаю:

На 326-ій сторінці пропущено, що адміністратором Оперового Театру у Львові в роках 1942-1944 був актор М. Івасівка, який зайняв це місце по Андрієві Блавацькому.

На 751-ій стор. згадується актора Крижанівського, але не подано, що це був Микола Крижанівський, бо Степан Крижанівський працював тоді у Львівському Оперовому Театрі, а не в Дрогобичі.

Немає в першому томі окремої оцінки тієї праці, яку вів відомий всім сеньйор театральних діячів в Ню Йорку — Йосип Гірняк.

При статті Г. Лінчевського можна було згадати працю Володислава Ковальчука під заг. „Інсценізація вибраних творів Т. Шевченка", яку видала „Просвіта" у Львові 1936 року на 96-ох сторінках з 15 образками і 6-ма піснями.

Г. Лужницький на 49 сторінці згадує три видавництва в Галичині, які видавали драматичні твори для самодіяльних гуртків при читальнях „Просвіти". Цих видавництв було більше. У Львові видавали драматичні твори М. Матвійчук, Ст. Ванкевич і „Трембіта", а в Коломиї „Рекорд" в роках 1933-34 видав аж 6 п'єс. Ті п'єси не були гірші від тієї „Української драматургії в Америці", про яку написала до книжки „Наш театр" д-р Л. Онишкевич.

Ці наші завваги аж ніяк не можуть зменшити вартости цієї репрезентативної книги, яка слушно величає діячів українського театрального мистецтва — словом і ілюстраціями, яких в цій книзі є аж 275.

Головна розвідка в книзі

(Закінчення на стор. 4-ій)

Каруселя віршів Бабая, або – ще день і був би геніяльний

II

Цей вірш унаглядлює теж композиційну методу Бабая — він словогрою або грайливими елементами розряджує читача, вводить його ніби в несерйозний настрій, а тоді несподівано той читач зударяється з серйозною пуантою, яка прямо пронизує крізь нього, у даному випадку „та щастя тільки раз буває". До вдалих формальних засобів Бабая слід ще додати сміле, дотепне, часом навіть карколомне вживання діялектизмів і льокалізмів. Роздумуючи, наприклад, над щастям людини, поет кінчає отакою „львівською" пуантою:

Це тільки в казці диво краснопере!
Чого ще вам, до наглої холери?

Або про змарнований талант:

О, друже, змарнувався ти!
А міг же на весь світ ревти!

Чи в іншому контексті:

О, шляк нас трафить на чужині,
Не в, наче писанка, селі!

Чи:

А місяць — знаний кіндер —
Сидів на фурдиґарні.

Всі ці льокалізми додають кольориту, перцю і динаміки Бабаєвим рядкам.

У другому розділі книжки „Прапор і прапоренята" зібрані політичні вірші. Назагал вони виходять Бабаєві слабше. Можливо тому, що Бабай в останньому рахунку — поет широких узагальнень, поет-синтетик, тобто того, що сягає поза конкретний час і місце. А політична сатира, яка по природі своїй обмежена вузьким часом і місцем — йому неприродна. Успішно виходять тільки ті рядки, де поет ширше трактує долю людини:

А потім ти дістанеш
лопатою по крижах.
Травою зійде спокій —
те, що було початком,
те, що закінчить коло:
непам'ять.

А з чисто політичних віршів вдалими є ті, які переходять межі часовости в історизм:

Застрельте солов'я,
Застрельте сукинсина!
Бо що йому земля,
Що зветься Україна.
....
Так робиться — і трудно.
Розстрілювалось тата,
Розстрілювалось свата,
Розстрілювалось брата.
Ех, ваша мать проклята!

Бабай мистецьки справжній тоді, коли говорить, наприклад, про невелике вікно, яке ми викричали в світ, але він блякне, коли вдається до вітчизни непомерклих очей (ст. 47), до мацання серця брудними руками (ст. 51), чи до шевченківських академій:

Якби Тарас був не прийшов на світ,
Це був би прикрий історичний факт,
Скажіть: нестворений хто б „Заповіт"
Співав, як завсіди, не в такт.

У таких рядках Бабай губить тонкість, губить гостроту і впадає у буденний політичний шабльон.

Найсуцільніше і найсильніше вийшов розділ „Чотири криниці" (назва нав'язує до чотирьох криниць на ринку у Львові). Розділ цей включає спомини, основно львівські спомини. Вірші ці багато дечим перекликуються з давнішим прозовим твором Нижанківського на цю саму тему: „Я вернувся до мого міста", де спогади переплітаються з реальністю, мертві зустрічаються з живими, а минуле трактується нарівні з сучасним. Все це пронизане смутком, тугою і навіть сантиментом. Але сантимент тут дистансований, споглядальний, і тому виходить справжньо (бо прямий сантименталізм виходить Бабаєві найслабше). До найкращих у цьому розділі слід зачислити „Сантиментальний фрагмент", „Львівська історія", „Львівський каштан" і „Сукня", цей останній варто навести повно:

Мама шила сукню.
Не собі, а пані.
Гарну вшила сукню
На утіху пані.

Мама шила сукню.
Не собі, а пані.

Мама шила сукню,
Та не шилось мамі.
Принесла для мами
Чорну сукню пані.

Вже не шила мама
Ні собі, ні пані.

(Продовження буде)

Д-р Євген Ковальський – новий український лікар в Чікаґо

д-р Євген Ковальський

Д-р Євген Ковальський народився 13 листопада 1949 р. в Арґентині та є сином Ольги та бл.п. д-ра Романа Ковальського.

У 1960 році з батьками та сестрою Наталкою він переїхав до Америки та замешкав у Чікаґо.

Тут він успішно закінчив народну і середню школи та Школу Українознавства. Він також належав до СУМА та брав активну участь у сумівських літніх курсах.

Передмедичні студії він побирав у Лейкленд коледжі у Віскансині. В 1972 році він виїхав на медичні студії до Ґвадалягари, Мехіко. Там по чотирох роках студій та складенню усіх приписаних іспитів у травні 1976 р. одержав диплом доктора медицини.

У цьому ж самому році він одружився із українкою Марією Сеник, яка також закінчила свої студії — психологію, на Іллинойському університеті. Тепер молодий д-р Євген відбуває свою шпитальну практику в Евенстонському шпиталі при Льойольському університеті.

Д-р Є. Ковальський є членом 221-го Від. УНСоюзу.

При цім складаємо молодому колезі наші найщиріші ґратуляції та побажання якнайкращих успіхів в його лікарській спеціялізації і праці. На закінчення складаємо також наші найщиріші ґратуляції і признання їхнім батькам, що так гарно виховали і поженили своїх дітей.

Молодій-же українській парі бажаємо многих літ прожити в щасті-здоров'ї.

д-р Павло Пундій

Листопадова Академія у Янґставні

Заходами місцевого Відділу УККА в неділю, 14-го листопада ц.р., в церковній залі церкви Пресв. Трійці, відбулася Академія для відзначення 58-их Роковин Листопадового Зриву.

Голова Янґстависького Відділу УККА Петро Ліщак привітавши присутніх коротко згадав про події Листопадового Зриву, рівнож пригадуючи що в листопаді також обходимо річницю Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького.

Програму Академії відкрито молитвою яку перевів о. монс. Лев Адамяк, парох Української Католицької Церкви Пресв. Трійці.

Богдан Мельникович відспівав американський гимн при акомпаньяменті Ярослави Штинь.

Святочний реферат виголосив о. д-р Ізодир Нагаєвський, парох Української Католицької Церкви в Лорейні, Огайо. Реферат ілюстрував не тільки Листопадові події, а також сучасність і майбутність української нації. У програмі Академії взяли участь: Струнна оркестра — учні Рідної Школи в Лорейні під проводом Ольги Нагаєвської й молоді декляматори тієї ж школи. Всі точки виконано старанно й уміло. Публіка була захоплена їх виступом.

Молитву „Богородице Діво" скомпонувала і відспівала солістка Ярослав Штинь, якій акомпаньювала на фортепіяні Бровн Томас. Марія Ліщак, учениця 8-ої кляси парохіяльної школи св. Анни, віддеклямувала „Листопадовий Спомин".

На Академії був присутній о. Володимир Височанський, парох УКЦ св. Анни, який є дуже активний в праці з нашою молоддю. Микола Штинь приготовив програму, а декорацією сцени зайнявся Василь Прокопик. Диякон Петро Весловський перевів молитву. Академію закінчено відспіванням українського національного гимну.

М.Л.

ПАНЕЛЬ МЕДИЧНОЇ СЕКЦІЇ УВАН

Ню Йорк. — В суботу, 18 грудня ц. р. о год. 2-ій по полудні Українська Вільна Академія Наук в ЗСА (Медична Секція) влаштовує тут у власному будинку — 206 Вест 100-та вулиця, панель на тему: „Біль голови з точки зору різних спеціяльностей". У панелі братимуть участь доктори: Р. Осінчук, Ю. Трухлий, О. Волянський, Ю. Кушнір, М. Міґоцький, Р. Сочинський, Т. Шеґедин, Д. Шмелька. Будуть висвітлені прозірки.

У 60-ліття священства Патріярха Йосифа

Дня 8-го грудня ц.р. у день св. Климентія Папи, патрона УКУ, почалися святкування 60-ліття священства Їх Блаженства Блаженнішого Патріярха Йосифа.

Для вшанування початку святкувань нашого Найдостойнішого Ювілята появилася пропам'ятна коверта під фірмою Українського Патріярхального Світового Об'єднання (УПСО) за Єдність Церкви і народу. Канва хрестів страдницького шляху Ісповідника виконана чорною барвою, а знімка та написи барвою крови, що її в обороні своєї Церкви та за стійкість при боці Петрового Наслідника пролила наша Ієрархія, духовенство та мільйони Божого люду.

60TH ANNIVERSARY of Priesthood of His Beatitude JOSYF Cardinal SLIPYJ PATRIARCH of the Ukrainian Catholic Church

Артистичне видання коверти п. Романа Завадовича, мол. Видано заходами д-ра Романа Смика.

СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

перенесла глядача на стрілецькі кладовища — Янівський, Личаківський і в Тернополі — на знищені і порозбивані хрести.

„Не зважаючи на 60 років комуністичного панування, — говорив наратор, — українці дальше залишаються релігійними, хоч двері багатьох церков замкнені". Слова ці були ілюстровані позамиканими церквами в Україні і світлиною колядників з 6 січня 1972 р. у Львові, з поясненням, що багато колядників тиждень пізніше були поарештовані і засуджені на довгі роки ув'язнення.

Від подій в Україні увагу глядача перенесено на працю Комітету Оборони В. Мороза у Філядельфії. Уляна Мазуркевич, голова Комітету, й інші його члени пояснювали працю Комітету і його ціль. Вона говорила: „Вони (Совєти) хочуть нашої пшениці, гарно, але в заміну нехай вони випустять відповідну кількість в'язнів... нехай люди мають доступ до преси, до західніх публікацій. Ми можемо це осягнути, роблячи ще більший натиск на них".

Частина фільму про українських політв'язнів закінчилась уривком з пресконференції Л. Плюща, де він говорив про потребу розголосу для політв'язнів — „ти маєш відчуття, що ти не мертвий ще, що ти робиш щось в боротьбі за демократію".

ПРОВОКАЦІЯ ПРОТИ „СМОЛОСКИП-у"

Оцим повідомляємо, що останньо розсилається з Оттави (Канада) на різні адреси українських установ, видавництв і окремих осіб ілюстрований сатирично-порнографічний пашквіль „Кропило", в якому в найогиднішия спосіб очорнюється Їх Блаженство Патріярха Й. Сліпого, українських владик, Славу і Ярослава Стецьків і багатьох інших осіб. До цього пашквілю додано супровідний лист на зфальшованому зіраксовим способом заголовному листі „Смолоскип-у" і зі зфальшованим таким же способом підписом О. Зінкевича.

Ми просимо всі установи і окремих осіб, які одержать цей пашквіль, переслати його разом з конвертою і супровідним листом на таку адресу „Смолоскип-у":

"SMOLOSKYP"
P.O. Box 6066,
Baltimore, Md. 21231, USA.

Одержані матеріяли будуть передані американському Федеральному Бюрові Розслідувань для дослідження цієї провокації.

УІС „Смолоскип"

Повідомлення Комітету побудови пам'ятника О. Ольжича

Рішенням Центральної Управи ОДВУ в березні ц.р. покликано до життя Комітет, що зайнявся побудовою пам'ятника Олега Ольжича, Керівника Культурної Референтури ПУН, виконуючого обов'язки Голови ПУН у часі в'язнення полк. А. Мельника, вченого, поета і революціонера, закатованого ґестапівцями в концентраційному таборі Саксенгавзені, Німеччина, в червні 1944 р.

Місцем на пам'ятник обрано Оселю ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Па.

Перше засідання Комітету відбулося у квітні. На цьому ствердженo, що мистець Михайло Черешньовський, чоловий скульптор в діяспорі і колишній вояк УПА, погодився безкоштовно виготовити погруддя, а інженер-архітект, Василь Нагірняк, так же само безкоштовно обіцяв виготовити проєкт монументального постументу. Обидва вони виконали своє завдання. Постумент побудувала група членів ОДВУ, на чолі з В. Зуляком теж безкоштовно. Таким чином Комітет Побудови покривав тільки кошти матеріялів і відливу в бронзі, що не переступає 20 тис. дол. Члени Комітету виконували працю безкоштовно та власними засобами покривали кошти поїздок тощо.

Комітет Побудови рішив придбати відповідні фонди, щоб у сімдесяту річницю народин О. Ольжича видати теж повну збірку його творів і важливіших писань про нього. Найближчі друзі Покійного, знавці його творчости, перебрали на себе завдання збірку цю підготовити.

На покриття коштів розписано загально-громадську збірку. До пожертв запрошено цілу українську громадськість вільного світу. В Православній Кредитівці в Ню Порку відкрито окреме конто для тієї цілі:

КОНТО 829 А
Фонд Побудови
Пам'ятника О. Ольжича
Ukrainian Orthodox
Federal Credit Union
P.O. Box 160 —
Cooper Station
New York, N.Y. 10003.
U.S.A.

Просимо всіх ласкаво скласти свої пожертви!

Відслонення пам'ятника відбудеться у неділю, 3-го липня 1977 р. на Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Па. До участи запрошуємо Владик і священство українських церков, всю українську громадськість, всі організації, установи, товариства, політичні угрупування. Запрошуємо всіх з ЗСА, Канади та інших країн нашого поселення, кому це тільки можливе, взяти масову участь.

Просимо теж стриматися на цей день з іншими імпрезами!

Листопад, 1976.

Президія

Працедавці не зобов'язані платити за пропущені дні через вагітність

Вашінґтон. — У вівторок, 7-го грудня, Найвищий Суд ЗСА 6-ма голосами проти 3 рішив, що приватні працедавці не мусять платити робітницям за пропущені дні, пов'язані з вагітністю. Таким чином Найвищий Суд відкинув рішення 6-ох Апеляційних Судів, які твердили, що вагітні жінки повинні одержувати платню за пропущені дні так само, як одержують заплату за хворобові дні.

Різні жіночі організації критикують вівтіркове рішення Найвищого Суду, заявляючи, що воно дискримінує жінок. Вони твердять, що це рішення є великим ударом для жіночого руху в змаганні здобути повну рівноправність з чоловіками перед законом.

Рішення Найвищого Суду не змушає приватних працедавців перестати платити вагітним жінкам за пропущені дні, але рівнож не змушує фірми включувати вагітність як оправдану причину для відсутности. Фірми, які досі платили вагітним жінкам за пропущені дні, відтепер можуть припинити цю практику.

Ділимося з Рідними та Знайомими сумною вісткою яка надійшла з України,

що у Львові, дня 27-го листопада 1976 року, після тяжкої недуги, упокоїлася в Бозі, на 89-му році життя

бл. п.

ОЛЬГА із ЗЕЛЕНИХ КОГУТ

Похоронні обряди відбулися 29-го листопада 1976 року.

У глибокому смутку:

ТЕОДОР — муж
НЕСТОР і ВОЛОДИМИР — сини
ЛІНА — сестра з Родиною
ПЕТРО — брат із Родиною
Близька і дальша Родина в Україні і на чужині
Проситься про молитви.

В глибокому смутку ділимося із Рідною, Друзями і Громадянством тут і на Україні, що в неділю, 5-го грудня 1976 року відійшла у Вічність на 84-му році життя, наша Найдорожча МАМА, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

СТЕФАНІЯ із ЛОПАТИНСЬКИХ ОЗАРКІВ

вдова по бл. п. інж. АНДРІЄВІ, довголітня учителька і директорка шкіл на Україні, довголітня членка Марійської Дружини.

ПАНАХИДА відбудеться у п'ятницю, 10-го грудня 1976 р. о год. 8-ій вечора у похоронному заведенні Brennan, 858 N. 22nd Street, Philadelphia, Pa.

ПОХОРОНИ відбудуться в суботу, 11-го грудня 1976 р. о год. 8:30 рано з того ж похоронного заведення до катедральної церкви Непорочного Зачаття ПДМ, 816 N. Franklin, а звідсіль на цвинтар на Факс Чейс.

Горем прибиті:

ХРИСТИНА і МАРТА — доньки
НАТАЛІЯ ЛОПАТИНСЬКА — сестра
МИРОСЯ ПАЛЕВИЧ — сестра з мужем ЮРІЄМ і доньками БОГДАННОЮ і ІРЦЕЮ
о. РОМАН ЛОПАТИНСЬКИЙ — брат з дружиною ІРЕНОЮ і дітьми та внуками на Україні
ВОЛОДИМИР ЛОПАТИНСЬКИЙ — брат з дружиною СТЕФОЮ і донькою СОНЕЮ
ЄВГЕН ЛОПАТИНСЬКИЙ — брат з дружиною АННОЮ
АНДРІЙ ЛОПАТИНСЬКИЙ — брат з дружиною КОНСТАНТИНОЮ
та близька і дальша Родина тут і на Україні

Призначення Дорадчого Управління в Менор

Дженкінтавн, Па. — Д-ра Михайла Диміцького признано на члена Дорадчого Управління Менор Джуніор коледжу в Дженкінтавн, Па.

Д-р Диміцький студіював Політехніку у Львові, в Україні, одержав диплом із хемії на університеті в Інсбруці, Австрія, 1960 року він одержав ступінь доктора органічної хемії у Темпл університеті в Філядельфії, Па.

Д-р Диміцький займається дослідною працею у Пенн сильвенійському університеті, Васт Інститут для Медичних дослідів, і ЗД Рільничому Департаменті Центру дослідів східніх околиць. Він також учив у Куцтовн Стейтовому коледжі.

Д-р Диміцький перевів обширні досліди над протираковими ліками. Його статті опубліковано в американських, англійських і німецьких наукових журналах. Він є членом Наукового товариства ім. Шевченка й незвичайно активним серед української спільноти. Він дуже часто виголошує реферати на наукові теми і пише статті до „Америки" й до інших часописів.

Д-р Диміцький мешкає в північно-східній частині Філядельфії.

Н.Н.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

— Григора Лужницького під заг. „Український театр після Визвольних змагань" (ст. 9-92). Згадаємо ще статтю Михайла Івасівки „Український Оперний Театр у Львові" (ст. 321-356), бо це був вершок успіхів нашого театру, який вперше виставив на рідній сцені Шекспірового „Гамлета".

Всі статті написані так, що їх читатиме легко навіть так званий звичайний читач, а спомини наших драматичних діячів і діячок читаються місцями немов уривки із сенсаційних оповідань. Ця люксусово видана книжка повинна бути прикрасою в кожній українській хаті. Віримо, що і другий том буде так само гарно виданий.

Кінчаємо ці рядки словами Олега Лисяка, який пише про ОМУС, але його слова відносяться до всіх, і давніших діячів українського театрального мистецтва:

„Колись прийде час — і ми в це віримо, — що по цім боці океану чи океанів прочитають цю „Книгу" молоді люди. Прочитають її й по „тому боці", де тепер імена наших великих людей сцени останніх тридцяти років згадують лише з додатком „ізменнік родіни". Прочитають і подумають. Подумають про роки, коли після війни десь у таборах „переміщених осіб", чи повернувшись від фабричного станка в Америці, Канаді або Австралії — були люди, одержимі ідесю „матері провди — Мельпомена", які ішли на сцену, щоб будити народ зі сну — і самі падали під подвійним тягарем праці. Напевно колись про це прочитають у книзі-двотомнику „Наш театр". Вона головно й написана для тих, які прийдуть".

Немає ворожого наставлення до СССР серед західніх комуністів – каже Кадар

Відень, Австрія. — Янос Кадар, верховода мадярської Комуністичної партії, заявив кореспондентам в часі своїх дводенних відвідин в Австрії, що він не згідний з думкою тих, які твердять, що автономні комуністичні партії на Заході ворожо наставлені до Совєтського Союзу. На пресовій конференції Кадар зайняв також становище до статті Тодора Živкова, генерального секретаря болгарської Компартії, який твердив, наводячи приклади з діяльности італійської, французької і еспанської компартій, що компартії на Заході ведуть антисовєтську діяльність, кажучи, що не поділяє цього становища. На запитання, чому й досі совєтські військові частини перебувають в Мадярщині, Кадар віднсвів, що присутність совєтських військ на мадярській території пов'язана із „загальною світовою політичною ситуацією".

Кадар також схвально висловився про Гельсінкську Декларацію і заявив, що вибирається відвідати Західню Німеччину на слідуючий рік. Пригадуючи свою поїздку до ЗСА і його виступ в Об'єднаних Націях в 1960 р., Кадар відмітив з усмішкою: „Ню Йорк, я з жалем стверджую, не є соціялістичним метрополітальним містом".

В Штутґартському університеті відбувся вечір УВУ

Співдія Українського Вільного Університету, започаткована ще 1955 р. за св. п. ректора проф. д-ра І. Мірчука, продовжується, — завдяки постійним старанням проф. д-ра П. Кратохвіля. Коли у співдії із іншими науковими установами увагу радше звертається на слов'янознавчу (чи стисліше навіть: українознавчу) проблематику, в Штутґарті влаштовується радше наукові зустрічі, присвячені модерній науці про поведінку („біґевіоризм"), а це у зв'язку із спеціяльністю ініціятора, як теж з цілим спрямуванням унверситету, який донедавна ще був тільки технічною високою школою, яку розбудовано в університет, але з перевагою інженерських фахів. Уже улаштовано декілька циклів, присвячених проблематиці орієнтації організмів у часі та просторі, а тепер зорганізовано перший вечір із циклу „Наше завтрішнє довкілля". Вечір відбувся в п'ятницю, 26 листопада 1976 р., в одній із викладових заль, коли первісно передбачений семінарійний льокаль виявився замалим.

Вечір відкрив проректор Штутґартського Університету, проф. д-р інж. Г. Штуте, який з'ясував небезпеки модерного довкілля з погляду чисто технічного, привітавши на вступі приявних та висловивши свою спеціяльну радість із численної авдиторії. Ректор УВУ, проф. д-р В. Янів, вказав на проблематику „завтрішнього довкілля" із філософічного погляду та подякував Ректоратові за гостинність.

Зацікавлення вечором викликала не тільки дуже актуальна сьогодні тема, але й прізвища доповідачів: почесного доктора УВУ А. Ґрайнера (ген. директора відомої фірми Ранк-Ксерокс на Німеччину, який — поруч із своїми професійно - менаджерськими завданнями — щораз більше присвячується теоретичному дослідові модерного ведення підприємства, та проф. Західньо - верджінського Університету (ЗСА), д-ра Й. Коляї — за походженням чеха. Перший говорив про „Людину й людяність в обличчі вимоги досягнень в модернім індустріялізованім суспільстві", а другий дав порівняльну соціяльну аналізу у завтрішньому довкіллі на Сході Европи (ця доповідь була в англійській мові). Сам ініціятор вечора, проф. Кратохвіль, дав цікаві міркування про „довкілля тварин — завтра".

Цінним завершенням вечора був виступ німецького професора Тідемана, який обсервує опівдію обидвох університетів від самого початку вечорів. Він із повним признанням підкреслив постійний розвиток почину, що сьогодні розвинувся у окрему інституцію (проф. Кратохвіль видає спеціяльний квартальник, присвячений проблемам етології). На тлі конкретних досягнень УВУ у Штутґарті промовець вказав взагалі на значення УВУ, зокрема на відтинку міжнародного зближення вчених — сьогодні вже із 10 різних країн.

Господарі зустрічі присвятили їй чимало уваги, і сам вечір був попереджений прийняттям прелеґентів у Ректораті. В дружній розмові намічено плян дальшої співпраці і програму дальших циклів.

ДОПОВІДЬ Д-РА О. ДОМБРОВСЬКОГО В УВАН

Ню Йорк. — В суботу, 11-го грудня ц. р. о год. 2:30 по полудні в будинку Академії УВАН — 206 Захід 100-та вулиця, відбудеться наукове засідання секції античної історії, на якому доповідь виголосить д-р Олександер Домбровський на тему: „Ґенеза і розвиток античної історіографії".

РІЗДВЯНИЙ БАЗАР ДВОХ ВІДДІЛІВ СУА

Пассейк, Н. Дж. — 70-ий і 18-ий Відділи СУА влаштовують тут в неділю, 12-го грудня ц. р. від год. 8-ої рано до 3-ої по полудні в шкільній залі при 212 Президент вулиця, Різдвяний Базар. В продажу: образи, кераміка, вишивки, книжки, картки, календарі, печиво та інші речі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 12-го ГРУДНЯ 1976 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. апп. Петра і Павла 102-ий Відд. о год. 11:30 ранку в залі церкви св. Йосафата, 5720 Стейт Рд., Парма, Огайо. Річні збори відбудуться в неділю 9 січня 1977 р. о год. 1-ій по пол. в тій же самій залі. І. Попович предс., І. Жгута, кас., М. Бобечко, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7669 — На сліді верблюда

Ага! Сліди верблюда, але нема крови на піску... Не знаю, як я міг не попасти в того верблюда, коли стріляв із кулемета, але хвала Богу, що не попав!

Я відшукаю його пізніше... А тепер, приятелю, хоча ти за життя не зробив нікому жадної прислуги, то зробиш її тепер!

Щоб мені тільки пощастило відшукати того верблюда, то я тоді можу навіть вирішити подорожувати на північ!...